

วัดบูรณประดิษฐ์ จังหวัดปัตตานี

ที่ตั้งและสถานภาพ

วัดบูรณประดิษฐ์ตั้งอยู่เลขที่ ๔๑ หมู่ที่ ๔ บ้านนุ ตำบลบางโกระ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ปัจจุบันเป็นวัดราษฎร์

เนื้อที่

วัดบูรณประดิษฐ์มีเนื้อที่วัดทั้งหมด ๑๙ ไร่ ๒ งาน ๙๗ ตารางวา
มีธรณีสงฆ์ ๓ แปลง เนื้อที่ ๑๑๑ ไร่ ๓ งาน ๒๙ ตารางวา

ประวัติความเป็นมา

วัดบูรณประดิษฐ์ สร้างขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๒๙๔ ในสมัยกรุงศรีอยุธยา (ตามหลักฐานของกรมการศาสนา) ชาวบ้านเรียกกันว่า วัดนุ ตามชื่อหมู่บ้านนุและควนนุ สันนิษฐานกันว่ามาจากคำว่ากุบูร หรือกูบูร เป็นคำภาษาสันสกฤตหมายความว่า เมืองเล็กหรือเมืองหน้าด่าน ในภาษามลายูหมายความว่าค่ายรบ ซึ่งในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชรัชกาลที่ ๑ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ได้รับสั่งให้

แม่ทัพนายกองเมืองเพชรบุรีอพยพมาตั้งรกรากบริเวณบ้านบุญ มีหลักฐานที่เป็นค่ายคูเมืองและสนามปรางกุญอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้นความหมายของบ้านบุญหรือวัดบุญน่าจะมาจากเมืองหน้าด่านหรือค่ายรบในอดีต ท่านปลัดประกาศ สิริวิรัตน์ อดีตผู้ตรวจราชการกรมที่ดินเขต ๙ ยืนยันว่าบ้านบุญ ในอดีตเป็นที่ตั้งของเมืองเก่าและเมืองเก่านี้ไม่ขึ้นกับเมืองหนองจิกหรือหัวเมืองทั้ง ๗ เพราะว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๑ ได้ส่งแม่ทัพนายกองซึ่งเป็นคนไทยจากเมืองเพชรบุรีซึ่งเป็นทหารผู้จงรักภักดีต่อบัลลังก์เป็นที่ทรงไว้พระราชหฤทัยให้รักษาเมืองเพื่อป้องกันกรรรมมือของหัวเมืองทั้ง ๗ คิดการขบถหรือแข็งเมืองต่อกรุงเทพฯ ความหมายอีกนัยสันนิษฐานว่ามาจากคำ กุบูร คำเดียวกัน แต่เพี้ยนมาเป็น กุโบ ในภาษามลายูหมายความว่าป่าช้าที่ฝังศพ เพราะทางเข้าวัดมีป่าช้าใหญ่และมีร่องรอยการเผาศพมายาวนานกว่าป่าช้าอื่นในแถบนี้ และบริเวณใกล้อุโบสถมีการพบหลุมขนาดใหญ่ทำด้วยอิฐเผาเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสในหลุมนั้นมีกระดูกของคนเป็นจำนวนมาก เพราะฉะนั้นความหมายของวัดบุญ อาจจะมาจาก กุบูร ที่มาจากภาษาสันสกฤตหมายความว่า เมืองหน้าด่านตามหรืออาจจะหมายความว่าป่าช้าตามภาษามลายู

วัดบุญเป็นวัดโบราณที่สันนิษฐานกันว่าได้ก่อสร้างมาเป็นเวลายาวนานไม่น้อยกว่าปี พ.ศ. ๒๒๙๔ เพราะดูจากพัทธสีมารอบอุโบสถนั้นทำด้วยหินทรายแดงซึ่งหินทรายแดงนั้นจะนิยมนำมาสร้างกันในสมัยศรีวิชัย (ราว พ.ศ. ๑๑๐๐) วัดบุญสร้างขึ้นโดยชาวบ้านในบริเวณเมืองหน้าด่านและมีการดูแลรักษาอยู่ตลอดไม่มีร้าง ในระยะแรกของการก่อสร้างวัดเป็นแบบสำนักสงฆ์เพื่อการบำเพ็ญกุศลเป็นครั้งคราว ในตอนหลังก็ขยายเป็นวัดใหญ่โตขึ้น หลักฐานการสร้างวัดปรากฏชัดเจนในหลวงพ่อไผ่เป็นเจ้าอาวาสในปี พ.ศ. ๒๓๖๙ เมื่อหลวงพ่อไผ่มรณภาพชาวบ้านได้สร้างสถูปหรือบัวบรรจุอัฐิของท่านไว้ ปัจจุบันตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของวิหารพระพุทธชินราช เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๐๑ วัดบุญได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาในสมัยพระครูเอียด มาคณฺโณ เป็นเจ้าอาวาสซึ่งอยู่ในสมัยเดียวกันกับพระครูหมานวัดทรายขาว และพระครูวิบูลย์สมณวัตร (นวล เทวธมฺโม) วัดมุจลินทวาปีวิหาร พระครูเอียดเป็นพระภิกษุที่มีปฏิปทางดงามทำให้ชาวบ้านเลื่อมใสศรัทธายิ่งนัก จึงได้ถวายธรณีสงฆ์ ๒ แปลง แปลงที่ ๑ คือวัดโคกเคียน มีเนื้อที่ ๘๔ ไร่ (ปัจจุบันอยู่หมู่ที่ ๒ ตำบลโคกโพธิ์ ต่อมาเป็นวัดร้างและทางราชการ

จัดสรรที่ดินให้กับประชาชนในแถบนั้น) แปลงที่ ๒ คือที่ตั้งวัดพระศรีมหาโพธิ์ในปัจจุบัน ในสมัยพระครูเขียดและในสมัยนี้มีการก่อสร้างถาวรวัตถุในวัดเป็นจำนวนมาก มีอุโบสถ กุฏิ ศาลาการเปรียญ

สมัยพระอธิการแดงเป็นเจ้าอาวาส มีการก่อสร้างกุฏิรับรองเจ้าคณะแขวงโคกโพธิ์

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๗ พระครูมนต์สมณคุณ (สีพุทธ พุทธสโร) เจ้าคณะอำเภอโคกโพธิ์ได้ตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมขึ้น โดยมีพระภิกษุกิตติเป็นผู้สอน

ในปี พ.ศ. ๒๔๙๘ พระครูมนต์สมณคุณ (เซียง ธมฺมธโร) เจ้าอาวาสวัดบูรณประดิษฐ์และเจ้าคณะอำเภอโคกโพธิ์ ขออาราธนาพระราชพุทธิรังษี (ดำ นนฺทियो) ขณะเป็นพระมุจลินทโมลี มาช่วยสนับสนุนการก่อสร้างอุโบสถ และได้ขอความช่วยเหลือจากพระปริยัติวารากร (คลิ่ง ธมฺมราโม) ศึกษาธิการจังหวัดปัตตานีจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ครั้งที่ ๒ หลังจากที่ได้หยุดการสอนไปเพราะขาดผู้สอน

สมัยพระอธิการเจียร พุรหมุจโร ได้อัญเชิญพระพุทธรชินราชไปประดิษฐาน ณ ศาลาการเปรียญชั่วคราวและได้สร้างวิหารพระพุทธรชินราชเสร็จ แล้วสร้างถาวรวัตถุหลายอย่างเช่น การสร้างถังประปา ศาลาอเนกประสงค์พลอยเกษม ศาลารับแขกหน้ากุฏิเจ้าอาวาส

ลำดับเจ้าอาวาสวัดบูรณประดิษฐ์เท่าที่มีหลักฐานปรากฏ

๑. หลวงพ่อไผ่	พ.ศ. ๒๓๖๔ - ๒๓๙๓
๒. พระครูเขียด มาควณโณ	พ.ศ. ๒๔๐๔ - ๒๔๖๘
๓. พระอธิการแดง	พ.ศ. ๒๔๖๘ - ๒๔๘๓
๔. พระอธิการอินทอง จนฺทมนี	พ.ศ. ๒๔๘๓ - ๒๔๙๖
๕. พระครูมนต์สมณคุณ (เซียง ธมฺมธโร)	พ.ศ. ๒๔๙๖ - ๒๕๑๗
๖. พระครูใบฎีกาพันธ์ ปญฺญาวชิโร	พ.ศ. ๒๕๑๗ - ๒๕๓๑
๗. พระอธิการเจียร พุรหมุจโร	พ.ศ. ๒๕๓๑ - ปัจจุบัน

ปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุและถาวรวัตถุของวัดบูรณประดิษฐ์

๑. อุโบสถและพัทธสีมา

ไม่ปรากฏปีที่สร้างแต่สันนิษฐานว่าในสมัยพระครูเอียด มาควณโณ สร้างเป็นแบบกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย โครงสร้างแบบก่ออิฐถือปูนโบราณ กว้าง ๘ เมตร ยาว ๑๒ เมตร บูรณะในสมัยพระครูมนต์สมณคุณ (เที่ยง ธมฺมโร) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๑ และในสมัยพระใบฎีกาพันธ์ ปญฺญาวชิโร เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๗ พัทธสีมารอบอุโบสถทำด้วยหินทรายแดงซึ่งสันนิษฐานกันว่ามีความเก่าแก่มากเพราะหินทรายแดงนิยมใช้กันใน

สมัยศรีวิชัยจึงถือว่าเป็นร่องรอยของวัฒนธรรมศรีวิชัย ซึ่งพบมากแถบจังหวัดทางภาคใต้ตอนล่าง

พัทธสีมาหินทรายแดง

๒. พระประธานในอุโบสถ

พระประธานเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยพุทธศิลป์แบบช่างภาคกลาง สร้างด้วยดีบุก นับได้ว่าเป็นของแปลกของวัดบูรณประดิษฐ์ ท่านปลัดประกาศ ศิริรัตน์ อดีตผู้ตรวจราชการกรมที่ดินเขต ๙ ได้สร้างพระเกตุแทนของเก่าที่ได้หายไป พระอธิการเจียร พุทฺทมจาโร เล่าว่าพระประธานองค์นี้ประดิษฐานในอุโบสถสมัยพระครูเอียด เป็นเจ้าอาวาส ซึ่งอาจจะนำมาจากกรุงเทพฯ หรือเพชรบุรีไม่มีหลักฐานแน่ชัด

๓. พระพุทธชินราชจำลอง

เป็นพระพุทธรูปสำริด ขนาดหน้าตักกว้าง ๕ ฟุต สร้างโดยพลตำรวจตรีหลวงอภิบาลเขตต์นครกับคุณหญิงได้นำมาถวายวัดบูรณประดิษฐ์ โดยพระเทพวิสุทธิเมธี (เจี๋ย เขมโก) วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗

๔. สถูปบรรจุอัฐิหลวงพ่อไผ่

เป็นสถูปรูปทรงสี่เสายอดเป็นนบุ ษบกภายในประดิษฐานรูปเหมือนหลวงพ่อไผ่ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของวิหารพระพุทธชินราชจำลอง

๕. สถูปบรรจุอัฐิพระครูเอียด

ปัจจุบันตั้งอยู่ระหว่าง
กำแพงโรงเรียนโพธิ์ศรีราช ซึ่ง
ห่างจากตัววัดมาก ในอดีตเมื่อ
มีการจัดพิธีประชุมเพลิงศพ
พระครูเอียด ได้นำขึ้นบุษบก
ชักลากมาเผาตรงบริเวณที่
สร้างสถูปเพื่อบรรจุอัฐิ ณ ที่นั้น

๖. สตूपเจดีย์พ่อท่านเชียง

เป็นสตूपเจดีย์รูปทรง
ระฆังคว่ำอยู่ทางทิศตะวันตก
ของวัด สร้างขึ้นเพื่อบรรจุอัฐิ
ของพระครูมนต์สมณคุณ
(เชียง ธมฺมธโร)

๗. วิหารหลวงพ่อพระพุทธ ชินราช

สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.
๒๕๓๕ โดยพระครูใบฎีกาพันธ์
ปญญาวิชโร เป็นคอนกรีต
เสริมเหล็กขนาดกว้าง ๑๐
เมตร ยาว ๒๔ เมตร มีช่อฟ้า
ใบระกา หางหงส์ และหน้าบัน
คล้ายอุโบสถ

๘. ศาลาอเนกประสงค์พลอยเกษม

เป็นศาลาคอนกรีตเสริมเหล็กทรงสูงโปร่ง ขนาดกว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๒๔ เมตร ใช้เป็นที่จัดกิจกรรมต่างๆ ของวัดและชาวบ้านทั่วไป สร้างขึ้นโดยคุณธีระและคุณลักษมี พลอยเกษม เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้กับมารดา

๑๐. อุโบสถหลังใหม่ (กำลังก่อสร้าง)

สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙ - ปัจจุบัน

วัดบูรณประดิษฐ์มีกุฏิคอนกรีตกึ่งไม้ ๒ ชั้น ๔ หลัง กุฏิคอนกรีต ๑ ชั้น ๒ หลัง มีพระภิกษุจำพรรษาปี พ.ศ. ๒๕๔๑ จำนวน ๘ รูป

